

Tarife sınıflandırması nasıl yapılır?

Uluslararası ticarete konu edilen ürünlerin sınıflandırılmasında, Armonize Sistemin sınıflandırma kuralları ve ilkeleri esas alınır. Armonize Sistem, 21 bölüm ve 99 fasıldan oluşur. Genel bir kural olarak, eşyaların üretim süreci veya gördükleri işlem sonucunda aldıkları duruma göre bu bölüm ve fasıllarda sıralandıklarını söylemek mümkündür. Armonize Sistemin ilk bölümlerinde çoğunlukla eşyanın ham hali, hammaddeler ve yarı mamuller yer alır. Bölümler ilerledikçe eşyanın hammaddesinin veya işlenmemiş halinin geçirdiği işlem düzeyi artar; mamul ürünler ve işlenmiş ürünler Armonize Sistemin ilerleyen bölümlerinde yer alırlar. Bölüm numarası büyüdükçe eşyanın gördüğü işlem derecesinin arttığını söyleyebiliriz. Ticarete konu olan tüm mallar Armonize Sistemin 99 faslında, malın bileşimindeki maddelere göre, kullanım alanına veya kullanım amacına göre, imalat ve işleme derecesine göre gruplandırılırlar. Armonize Sistemin, kullanıcı ülkelerin kendi ulusal ihtiyaçlarına göre alt açılımlar yapmasına imkan veren bir mimarisi vardır. Armonize Sistemin temelini 6 basamaklı bir kodlama sistemi oluşturur. Bu 6 basamaklı kodun ilk iki basamağı eşyanın hangi fasılda olduğunu belirtir. İkinci iki basamak ise eşyanın o fasıldaki hangi grupta yer aldığını işaret eder. İlk dört basamak Armonize Sistemde “eşyanın tarife pozisyonu” olarak adlandırılır. 6 basamaklı kodun son iki basamağı ise eşyayı biraz daha spesifik olarak tarif eden bir alt grubu gösterir. 6 basamaklı Armonize Sistem kodu, aynı zamanda eşyanın “tarife alt pozisyonu” olarak adlandırılır. Armonize Sisteme göre tarife sınıflandırması yapan tüm ülkelerde, yani dünya ticaretinin neredeyse tamamında kullanılan ilk 2, 4 ve 6 basamaklı kodlar aynıdır. Avrupa Birliği ülkeleri Armonize Sistemin 6 basamaklı kodlamasına iki basamak daha ekleyerek oluşturdukları 8 basamaklı “Kombine Nomanklatür”ü kullanırlar. Avrupa Birliği Kombine Nomanklatürüne ülkemizin farklı vergi uygulamalarını yansıtmak amacıyla iki basamak daha eklenerek 10 basamaklı bir kodlama sistemi elde edilmiş; istatistik kodlarını göstermek amacıyla iki basamak daha eklenerek toplam 12 basamaklı ulusal bir kodlama sistemi kurulmuştur. Bir ürünün ülkemizin tarife sınıflandırmasındaki yerini belirleyen 12 basamaklı koduna Gümrük Tarife İstatistik Numarası (GTİP) adı verilir.

12 basamaklı bir GTİP, basamakları itibarıyla şöyle adlandırılır:

-- (2 basamak) Fasil Numarası

--.-- (4 basamak) Pozisyon Numarası

----.-- (6 basamak) Alt Pozisyon Numarası (Armonize Sistem Nomanklatür Kodu)

----.--.-- (8 basamak) Avrupa Birliği Kombine Nomanklatür Kodu

----.--.--.-- (10 basamak) Milli Alt Açılım Kodu

----.--.--.--.-- (12 basamak) İstatistiki Açılım

Armonize sisteme göre tarife sınıflandırması yapılırken, eşyanın ticari adı kullanılmayabilir. Eşya ticari adıyla değil, yapısını veya işlevini esas alan bir ifadeyle tarif edilebilir. Örneğin, ticari adı “bilgisayar” olan ürün, tarife sınıflandırmasında “otomatik bilgi işlem makinesi” olarak tarif edilir. Kimi durumlarda ise eşya ticari adıyla veya gündelik hayatımızda bilinen ve kullanılan adıyla tarife sınıflandırmasında yer alabilir. Ürününüzün tabi olduğu dış ticaret kuralları ve vergi oranları hakkında doğru bilgilere ulaşabilmeniz için, hangi GTİP’te sınıflandırıldığını bilmeniz gerekir. İthal veya ihrac edeceğiniz ürüne uygulanacak olan vergi oranlarının, ürünün dış ticaretinin herhangi bir yasaklamaya, kısıtlamaya veya izne tabi olup olmadığını ve ürüne uygulanacak diğer dış ticaret kurallarının öğrenmek istiyorsanız; ilk olarak ürününüzün 12 basamaklı GTİP’inin ne olduğunu öğrenmeniz gerekir. Ürününüzün GTİP’inin belirlenmesi için ticari adının yanı sıra teknik özelliklerinin bilinmesine de ihtiyaç duyulur. Ürüne ait kataloglar, ürünün numunesi, ürünün teknik içeriği ve ayırıcı özellikleri hakkında bilgi veren her türlü doküman dikkate alınarak ürünün GTİP’i belirlenir. Ülkemizde Armonize Sisteme uygun olarak hazırlanan Türk Gümrük Tarife Cetveli gümrük idaresi tarafından yıllık olarak hazırlanır. Bu hazırlık yapılırken, Armonize Sistemde yapılan uluslararası değişiklikler ve ulusal ihtiyaçlar dikkate alınarak gerekli değişiklikler ve güncellemeler gerçekleştirilir. Tarife Cetveli, her yılın 1 Ocak tarihi itibarıyla geçerli olmak üzere Resmi Gazete’de yayımlanır. Türk Gümrük Tarife Cetveli, “Pozisyon No”, “Eşya Tanımı”, “Ölçü Birimi” ve “474 Vergi Haddi” sütunlarından oluşur. “474 sayılı Gümrük Giriş Tarife Cetveli Hakkında Kanunla belirlenen vergi oranlarını gösteren “474 Vergi Haddi” sütunu uygulamaya esas alınmaz. Türk Gümrük Tarife Cetveli ve gümrük vergisi oranları, gümrük tarifesinin farklı unsurlarıdır. Dış ticarete konu olan eşyanın tarife sınıflandırmasına Türk Gümrük Tarife Cetveli’nde yer verilir. Eşyaya uygulanacak gümrük vergisi oranları ise, İthalat Rejimi Kararı’na ekli listelerde, ülkeler ve ülke grupları bazında düzenlenmiş olan ayrı ayrı sütunlarda gösterilir.

Not: Bu sayfada yer alan metinler, görseller ve videolar, yalnızca bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup, gümrük ve dış ticaret mevzuatı hükümleri yerine geçmez. Bu sayfada yer alan bilgilerle ilgili yasal düzenleme; 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 474 sayılı Gümrük Giriş Tarife Cetveli Hakkında Kanun ve bunlara bağlı ikincil mevzuat’ta yer almaktadır.